IN 23.9.2020

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

YmV@eduskunta.fi

E 83/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Pellolta pöytään -strategiasta (Farm to Fork) 20.5.2020

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa (PTY) ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää ja lausuu seuraavaa:

Euroopan unioni haluaa olla edelläkävijä ilmastomuutoksen torjumisessa, luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja kriisinkestävän ruokajärjestelmän sekä kansalaisten terveyden suojelemisessa. Pellolta pöytään-strategian tavoitteet on asetettu koko unionille ja siinä otetaan huomion jäsenvaltioiden lähtötilanteet ja mahdollisuudet parantaa sitä. Siirtymän nopeuttamiseksi komissio aikoo laatia ehdotuksen kestäviä ruokajärjestelmiä koskevasta lainsäädäntökehyksestä.

PTY, kuten valtioneuvostokin, suhtautuu myönteisesti strategian tavoitteisiin. On tärkeää, että ilmastonmuutosta hidastetaan, vesien- ja maaperän tilaa parannetaan, luonnon monimuotoisuutta edistetään ja ruokaturva varmistetaan.

Koronaviruspandemian vuoksi on testattu yhteiskunnallista kriisinkestävyyttä, jossa ruokajärjestelmä on avainasemassa. Kaupan toimitusketjujen häiriötön toiminta ja asiakkaiden turvallinen asiointi on poikkeustilanteessa pystytty takaamaan kaupan tehokkailla ja nopeilla toimilla. PTY tekee läheistä yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen elintarvikehuoltosektorilla ja vetää siihen kuuluvaa kauppa- ja jakelupoolia. Elintarvikehuoltosektorin poolien ja viranomaisten yhteistyömalli antaa hyvät lähtökohdat elintarvikehuollon ja elintarviketurvan varmistamiselle sekä siihen liittyvän valmiussuunnitelman laatimiselle.

Ehdotus kestäväpohjaisen elintarvikejärjestelmän puitteista jää tässä vaiheessa epäselväksi ja eittämättä vaatii huolellista tietoon perustuvaa analysointia sekä vaikuttavuusarviointeja ennen kuin toimenpiteitä laaditaan tai kehitetään.

Valtioneuvosto katsoo, että kestävyyden tulee ulottua alkutuotannosta aina ruokahävikin ja ravinteiden hyödyntämiseen saakka. On tärkeää, että teollisuus ja kauppa jatkavat työtään kestävimpiin käytäntöihin siirtymiseksi mm. ruokahävikin, pakkausten ja logistiikan osalta.

Päivittäistavarakauppa ry
PL 340, 00131 Helsinki • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Puhelin (09) 172 860 • viestinta@pty.fi • www.pty.fi

PTY pitää tärkeänä, että Suomessa toimiva kauppa, joka on tehnyt jo pitkään määrätietoista työtä ruokahävikkinsä vähentämiseksi, hyötyy jo tekemästään työstä, eikä sille aseteta mekaanisesti prosentuaalista hävikin vähentämistavoitetta aiemmin tehdyn työn lisäksi. Markkinaosuudesta laskettuna yli 90 % Suomessa toimivista päivittäistavarakaupan yrityksistä on sitoutunut elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumukseen, jossa on asetettu tavoitteita päivittäistavarakaupalle ruokahävikin vähentämiselle ja kierrätyksen lisäämiselle. Kauppa pyrkii yhdessä ruokajärjestelmän muiden toimijoiden kanssa ruokahävikin puolittamiseen Suomessa 2030 mennessä. Valtioneuvosto näkee, että kuluttajien tietoisuutta pakkausten kestävyydestä ja ympäristövaikutuksista tulee lisätä. Pakkausten ympäristövaikutuksia arvioitaessa ja niistä kuluttajalle viestittäessä tulee huomioida pakkauksen perustehtävä suojata tuotetta pilaantumiselta ja vaurioitumiselta. Pakkauksilla on tärkeä rooli ruokahävikin pienentämisessä ja niiden ympäristökädenjälki ruokahävikin vähentämisen kautta onkin suurempi kuin niiden valmistamiseen liittyvä ympäristöjalanjälki.

PTY kannattaa näkemystä, että kestävästi tuotetun, terveellisen ja kohtuuhintaisen ruoan tulisi olla kaikkien saatavilla ja elintarviketurvallisuuden korkea taso tulee säilyttää jatkossakin. Kuluttajien mahdollisuuksia saada tietoa elintarvikkeista tulee parantaa.

Kuluttajat haluavat tietää syömänsä ruoan alkuperän, ravintosisällön ja ympäristövaikutukset. Pakolliset EU-tasoiset elintarvikemerkinnät helpottavat sisämarkkinakauppaa ja kauppa näkee ne parempina kuin kansalliset, toisistaan eroavat merkinnät. Komission koordinaatio ja kaikkien osapuolten kuuleminen valmisteluvaiheessa merkintöjen valmistelemisessa on välttämätöntä, jotta merkintävaatimukset eivät olisi keskenään ristiriitaisia, teknisesti monimutkaisia ja käytännön toteutuksessa kustannuksiltaan kalliita. On myös huolellisesti tutkittava, mitä tasoista tietoa kuluttajat kaipaavat ja mistä he hyötyvät.

Kuluttajat pitävät suomalaisia elintarvikkeita arvossa yhdistäen kotimaisuuden vastuullisuuteen. Kaupassa kotimaisuusaste on edelleen korkea ja kauppa on myös tuonut kotimaisuutta esiin vapaaehtoisuuteen perustuvilla toimilla. Kaupan näkemyksen mukaan kotimaisuuden säilyminen kuluttajalle merkityksellisenä voidaan turvata yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) strategiasuunnitelmien kautta, joka on kytköksissä muutenkin useaan Pellolta pöytään-strategian tavoitteeseen.

Epäterveellisten elintarvikkeiden markkinoinnin rajoittamisessa ja elintarvikkeiden reformuloinnissa terveellisemmiksi on annettava arvoa kaupan vapaaehtoiselle työlle. Markkinaosuudesta laskettuna yli 90 % Suomessa toimivista päivittäistavarakaupan yrityksistä on tehnyt ravitsemussitoumuksen, jossa parannetaan ruokavalion ravitsemuslaatua ja edistetään ravitsemusvastuullisia toimintatapoja. Kaupparyhmien vastuullistyöhön kuuluu myös elintarvikkeiden vastuullinen markkinointi.

PTY painottaa kestävän ja resurssitehokkaan ruoantuotannon ja -kulutuksen edistämistä ottaen samalla huomioon ruokajärjestelmän talous-, ympäristö-, terveys- ja ilmastovaikutukset huoltovarmuutta unohtamatta. Suomessa tulee kehittää maatalouden ja kotimaisten elintarvikkeiden laatumielikuvaa johdonmukaisella maatalous- ja elintarvikepolitiikalla sekä elintarvikeketjun yhteistyöllä. Laatumielikuvan säilyttämiseksi on tärkeää, että työtä elintarvikepetosten ehkäisemiseksi jatketaan ja sille turvataan riittävät resurssit.

Päivittäistavarakauppa ry
PL 340, 00131 Helsinki • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Puhelin (09) 172 860 • viestinta@pty.fi • www.pty.fi

IN 23.9.2020

Elintarvikekaupan näkökulmasta on tärkeää, että toimenpiteet ovat markkinalähtöisiä ja linjassa kulutuskysynnän kanssa. Näin turvataan toimijoiden kilpailukyky. Myös toimijoiden vapaaehtoiselle vastuullisuustyölle on annettava sille kuuluva arvo.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto
Toimitusjohtaja

Ilkka Nieminen
Johtaja

Päivittäistavarakauppa ry
PL 340, 00131 Helsinki • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Puhelin (09) 172 860 • viestinta@pty.fi • www.pty.fi